

ภาพแทนผ้า - เมีย ไนวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน

The representation of a “husband – wife” in northeastern
Thai country music literature

พิชญาวี ทองกลาง¹ / จามजूรี นิสัยันต์²

Phitchayawee Thongklang¹ / Jamjuree Nissayan²

^{1,2}*Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand*

Corresponding author. Email: phtichayawee@gmail.com

Received: May 16, 2020

Revised: September 11, 2020

Accepted: December 13, 2020

Abstract

The purpose of this research was to analyze the implication of meaning of husband – wife and the analyze the representation of the husband – wife which appeared in northeastern Thai country music literature, by using the representation theory and collecting data from northeastern Thai country music literature that has content about the husband – wife published during the year 1964 – 2017, a total of 150 songs. The results showed that the interpretation of the husband – wife being condemned, being kept secret, polygamy, being a good husband – wife, the husband being disloyal, the husband behaving inappropriately, violent husband, homosexual husband, suffering wife, wife being a sexual object, wife being under power, wife challenging the culture, the wife temporarily tempering

and the wife with a legal status. As for the analysis of representation of husband – wife, there was a sexual interaction between spouses, showing the love of husband – wife, the identity of the husband – wife and the attitude of the society towards the husband – wife. The representation of the husband – wife in various ways reflected that northeastern Thai country music literature influenced on the way of life of the common family in determination of roles, duties, ideas, beliefs and practices of the husband – wife in the society.

Keyword: Representation, Husband – Wife, Northeastern Thai Country Music Literature

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของผัว - เมีย และวิเคราะห์ภาพแทน ผัว - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน โดยใช้ทฤษฎีภาพแทนและเก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผัว - เมีย ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 - 2560 จำนวน 150 เพลง ผลการวิเคราะห์พบการสื่อความหมายของผัว - เมียที่ ถูกประณาม การเป็นตัวสำรอง การถูกเก็บซ่อนไว้เป็นความลับ การมีผัว - เมียหลายคน การเป็นผัว - เมียที่ดี ผัวที่หลอกลวง ผัวที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ผัวที่ใช้ความรุนแรง ผัว ที่คบเพศเดียวกัน เมียที่มีความทุกข์ทรมาน เมียที่เป็นวัตถุทางเพศ เมียที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ เมียที่ทำลายต่อวัฒนธรรม เมียที่สนองอารมณ์ชั่วครั้งชั่วคราว และเมียที่มีสถานะถูกต้อง ตามกฎหมาย ส่วนการวิเคราะห์ภาพแทนผัว - เมียพบการมีปฏิสัมพันธ์ทางเพศระหว่าง ผัว - เมีย การแสดงความรักของผัว - เมีย การแสดงตัวตนของผัว - เมีย และการแสดงทัศนคติของสังคมที่มีต่อผัว - เมีย ซึ่งภาพแทนผัว - เมียที่ปรากฏในลักษณะต่าง ๆ ได้ สะท้อนให้เห็นว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของครอบครัว ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความคิด ความเชื่อและการประพฤติปฏิบัติตนของผัว - เมีย ในสังคม

คำสำคัญ: ภาพแทน, ผัว - เมีย, วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน

บทนำ

การนำเสนอเรื่องราวความเป็นอีสานได้นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในลักษณะที่ไม่ใช่การตัดแปลงจากรรณกรรม แต่เป็นการสร้างพล็อตเรื่องขึ้นมาใหม่ เช่น แหยมยโสธร คนไฟบิน ปัญญาเรณู ผู้บ่าวไทบ้าน 15 คำเดือน 11 ฮักนะสารคาม อีนางเอี้ยเขยฝรั่ง เป็นต้น ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการนำเรื่องราวคนอีสานมาสร้างเป็นภาพยนตร์เพิ่มขึ้น (Yuenyao, 2017, p. 79) นอกจากนี้วรรณกรรมเพลงก็ยังคงปรากฏการผลิตซ้ำ ๆ และต่อกย้ำความเป็นอีสาน โดยนักประพันธ์เพลงได้นำความเป็นจริงที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ฟังมากล่าวถึงในเพลง ทำให้เนื้อหาเพลงที่ผลิตออกมาสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (Chomdong & Piayura, 2014, p. 89) ซึ่งสอดคล้องกับ Kaensombat (2016, p. 166) ที่กล่าวว่าเพลงลูกทุ่งอีสานไม่เพียงแต่เป็นผลผลิตของบุคคลจากสังคมท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในท้องถิ่นอีสานไปจนถึงท้องถิ่นอื่น ๆ เนื้อหาและส่วนประกอบของเพลงก่อให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวอีสานได้อย่างลึกซึ้ง สะท้อนวิถีชีวิตของคนอีสาน สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียงการเอื้อนเสียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน บรรยายความเป็นลูกทุ่งอีสานที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตรวมทั้งบอกเล่าสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของครอบครัวได้เป็นอย่างดี

วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานได้มีการนำเสนอภาพผู้ชายและผู้หญิงเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่แบบผัว - เมียที่เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ ซึ่งสาเหตุหนึ่งเกิดจากผู้หญิงได้เข้าไปมีความสัมพันธ์กับผู้ชาย โดยทราบว่าคุณชายนั้นมีผู้หญิงที่เกี่ยวข้องในฐานะคู่รัก หรือไปมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนสังคมยอมรับว่าเป็นเมียแต่ยังพอใจที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้ชายอื่น ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะนี้สังคมจะประณามการกระทำของผู้หญิงเพราะไม่สามารถยอมรับการกระทำดังกล่าวได้ ตัวอย่างเพลง "เมียสำรอง"

กะบู้ว่าลีเฮ็ดจังได๋ คั้นหัวใจน้องบมีอ้าย เลยอ้องไห่ฟุ่มพาย ขอร้อง
อย่าฟ่าวลิมน้องไต่บ่ *น้องยอมเป็นตัวสำรอง ยอมเป็นเมียที่สองแมแต่ต้องเสียใจ...*
อู้ติว่า *น้องมีค่าแต่ตัวสำรอง ยอมรับตำแหน่งเมียมือสอง* ทื่อซิ่นแมแต่ต้องปวดใจ
เจ็บจากเขาคคนโน้น ให้จักมีค่าไม่เป็นไร ไม่เป็นไร จังไต่บ่องกะทนได้ ทั้งหัวใจน้อง
ยอมทุกอย่าง *จังไต่บ่องกะทนได้ แมแต่ต้องกลายเป็นเมียสำรอง*

(Saharat, 2013)

จากเนื้อเพลงเมียสำรองผู้ประพันธ์ได้ใช้คำว่า “ตัวสำรอง” “เมียที่สอง” “เมียมือสอง” และ “เมียสำรอง” ซึ่งสื่อความหมายว่าผู้ชายได้มีเมียอยู่แล้ว และเมื่อก็รับรู้ถึงสภาพที่แท้จริงว่าตนเองนั้นเป็นแค่ตัวสำรองหรือเมียสำรองเท่านั้น ซึ่งคำนี้สามารถบ่งบอกลักษณะการเป็นที่สองได้ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นภาพเมียที่กระทำตนไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมและไม่ใช้สิ่งที่พึงปรารถนา การจะคืนให้หลุดพ้นจากความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมนั้นคือการตัดสินใจหยุดความสัมพันธ์ จึงได้ถูกเลือกนำมาเป็นทางออกในการแก้ปัญหาชีวิตคู่ ซึ่งการตัดสินใจนี้จะแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นความถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้หญิงที่มาก่อนหรือเมียหลวงได้รับรู้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสามีของตนกับผู้หญิงอีกคนที่ถูกเรียกว่าเมียน้อยในเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์ของ

ทั้ง ๆ ที่รู้เธอแอบมีคู่ซ่อนกายรายวัน พาคนอื่นไปขึ้นสวรรค์ มองเหมือนฉันนั้นเป็นของตาย ไม่มีปากเสียง เป็นเพียงตุ๊กตามีลมหายใจ คงคิดว่าเมื่อไหร่ก็ได้ใจเธอจึงไม่แคร์กัน ออกเอยบ้านใหญ่เหงาใจกายอยู่เพียงลำพัง นอนรอแขนสอด กอดเดือนละครั้ง ก็ยังเป็นได้แค่ฝัน นอนคิดทบทวน ควรหรือที่เราทนเหงาทุกวัน นั่งแกว่วเหมือนแมวเฝ้าบ้าน ทุกคืนวันนอนน้ำตาร่วง เมียหลวงเมียหลวง วันนี้ขอทวงสิทธิ์คืน เลิกทนเลิกฝืนเลิกบ่นนี่ม๊ม ๆ เลิกยิ้มขอทวง จะลุยไม่ถอย เคลียร์เมียน้อยอย่าหวังได้คงจะคอยตามหึงตามหวง ใช้สิทธิ์เมียหลวงเต็มที่...

(Ratchatawan, 2015)

จากเนื้อเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์ผู้ประพันธ์ได้ใช้คำว่า “คู่ซ่อนกายรายวัน” “ของตาย” “ตุ๊กตา” “บ้านใหญ่” และ “เมียหลวง” ซึ่งได้สื่อความหมายทำให้เห็นภาพเมียในลักษณะต่าง ๆ ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งอีสานได้นำเสนอภาพเมียโดยการผลิตซ้ำและการกล่าวซ้ำ ๆ จนส่งผลต่อจิตใจและการกระทำของบุคคลในสังคมนั้น ๆ จากตัวอย่างทั้งสองเพลงนี้ยังทำให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่ถูกกำหนดโดยสังคมงานวิจัยของ Jansodsai (2011) ได้ศึกษาบทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย โดยด้านเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในปัจจุบันพบว่าจากการกำหนดเนื้อหาในบทเพลงลูกทุ่งไทย ทั้ง 20 เพลง ส่วนใหญ่เป็นบทบาทด้านครอบครัว และแสดงให้เห็นถึงความเป็นรองของสตรีที่ไม่มีโอกาสได้ครองบุรุษ สตรีจำเป็นต้องยอมจำนนให้แก่บุรุษในทุกทาง สตรียังถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่แต่ภายในบ้านและเป็นฝ่ายถูกระงับ ซึ่งบทบาทต่าง ๆ ยังคงเป็นบทบาท

เดิม ๆ ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างทางสังคมแบบปิตาธิปไตย

การกำหนดเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผัว - เมียได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันสมัย โดยเนื้อหาได้มีการกล่าวถึงภาพผัว - เมียในลักษณะแตกต่างกันออกไปทั้งการเป็นเมียหลวง เมียน้อย เมียเก่า ผัวเก่า ผัวสำรอง เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้ซึ่งเคยเป็นเรื่องน่าอายโดยเฉพาะผู้หญิงได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาเพลงเพื่อตอบสนองความต้องการ ด้วยเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงของวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาและรูปแบบในการนำเสนอต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานเกี่ยวกับภาพแทนผัว - เมีย โดยใช้แนวคิดภาพแทน (Representation) ของ Hall (1997) มาศึกษาเพราะเพลงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและสามารถเป็นตัวแทนของคนในสังคม ภาพแทนจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแทนความคิดหรือมุมมองของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งที่ถูกกล่าวถึงซึ่งสามารถวิเคราะห์จากการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ โดยวิเคราะห์ภาพแทนผัว - เมียที่ประพันธ์และขับร้องโดยผู้ชายและผู้หญิงว่ามีการสื่อความหมายของผัว - เมียในลักษณะใดบ้าง และภาพแทนผัว - เมียที่ปรากฏขึ้นนั้นจะมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง มีการควบคุมและตีกรอบให้เป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติของสังคมหรือไม่ รวมทั้งแฝงความจริงอย่างไรนอกเหนือจากเป็นเพียงธุรกิจหรือการให้ความบันเทิงที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีภาพแทน (Representation) แนวคิดเกี่ยวกับเพลงและเพลงลูกทุ่งอีสาน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพแทนในเพลงเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีภาพแทนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดภาพแทน (Representation) ของ Hall (1997 : 15 - 25) ที่ศึกษาภาพแทนผ่านระบบสัญลักษณ์ (Signs) โดยระบบสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ ประกอบด้วยตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) วิเคราะห์จากบริบทหรือความหมายที่ต้องการสื่อออกมาโดยผ่านตัวหมายนั้น ๆ โดยวิเคราะห์จากความหมายโดยตรง (Denotation Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotation Meaning) จึงจะเกิดการประกอบสร้างความหมาย และวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การผลิต (production) บุคคลจะมีการสร้างและแลกเปลี่ยนความหมายจากการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ความหมายถูกผลิตขึ้นจากสื่อที่หลากหลายและแตกต่างกัน

2. การบริโภค (consumption) ทางวัฒนธรรมมีความหลากหลายของความหมาย ซึ่งมาจากการตีความหรือเป็นภาพตัวแทนได้มากกว่าหนึ่งความหมาย

3. อัตลักษณ์ (identity) เป็นการแสดงออกต่อตนเองเกี่ยวกับคำถามว่า “เราเป็นใคร?” “เรารู้สึกอย่างไร?” และ “เรารู้สึกร่วมในกลุ่มไหน?”

4. กฎระเบียบ (regulation) ความหมายทางวัฒนธรรมนั้นนอกจากจะเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในความคิดแล้วยังก่อรูปเป็นปฏิบัติการของกฎระเบียบในสังคม (regulate social practice) มีความสำคัญในการให้ความหมายต่อความเป็นจริงโลก และให้วิธีการใช้ความหมายนั้นในปฏิบัติการประจำวัน

ภาพแทนจึงเป็นการใช้ภาษาพูดถึงบางสิ่งที่มีความหมายหรือเพื่อแสดงความหมายที่มีต่อผู้อื่น ภาษาประกอบสร้างเป็นตัวแทนและสะท้อนให้เห็นถึงความหมายที่มีอยู่แล้วของวัตถุ คนและเหตุการณ์ ภาษาแสดงออกถึงเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียน หรือมีความหมายที่ประกอบสร้างขึ้นผ่านภาษา ดังนั้น “ภาพแทน” จึงเป็นการผลิตความหมายผ่านภาษา เป็นตัวแทนของบางสิ่งบางอย่างที่เป็นการอธิบาย พรรณนา จินตนาการ ความรู้สึก สัญลักษณ์ ตัวอย่างเพื่อทดแทนความหมายบางอย่าง ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาใช้เป็นกรอบของการวิจัยในการวิเคราะห์และสื่อความหมายภาพแทนผู้ชายและผู้หญิงในลักษณะ “ผัว - เมีย”

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพแทนโดยปรากฏงานวิจัยของ khlaiphuk (2015), Posri (2014), Khuajaroen (2014), Nakkongkom (2013), Tularak (2010), Sirattanasombun (2010), Phumyim (2007) และ Chaengsawang (2007) งานวิจัยดังกล่าวได้นำเสนอภาพแทนรักร่วมเพศชายในเพลงลูกทุ่งและวรรณกรรม ภาพแทนผู้หญิงในวรรณกรรมแบบเรียนลาว ภาพความเป็นผู้หญิงในละครโทรทัศน์ไทย ภาพแทน

หญิงไทยในงานเขียนเยอรมันร่วมสมัย ภาพแทนสตรีไทยในนวนิยายอีโรติก และภาพสตรีชายขอบที่สื่อผ่านเพลงลูกทุ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในวิเคราะห์ภาพแทนผิว - เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานได้

2. แนวคิดเพลงลูกทุ่งอีสานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Srinok (2010) ได้กล่าวว่าเพลงลูกทุ่งอีสานเป็นศิลปะพื้นบ้าน เป็นศิลปวัฒนธรรมแขนงหนึ่งของชาวอีสานซึ่งมีมาตั้งแต่โบราณกาล โดยจัดอยู่ในวัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสานที่มีขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านได้นำมาร้องรำในยามว่างนบถต่าง ๆ ในหมู่บ้านหรือในงานวัด บางครั้งก็นำมาร้องในยามที่ชาวบ้านมีความสุขหรือมีความทุกข์ใจก็จะนำเพลงลูกทุ่งอีสานมาเล่นกันให้สนุกสนานเพลิดเพลินใจ ส่วน Saiyarot (2015, p. 39) กล่าวว่าเพลงลูกทุ่งอีสานจัดอยู่ในกลุ่มของสื่อประเพณีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้าน แม้ว่าจะมีเครื่องดนตรีของตะวันตกมาใช้บรรเลงทำนอง แต่เนื้อหาหรือแก่นใจความของเพลงลูกทุ่งก็ยังคงสะท้อนให้เห็นลักษณะของคนไทยอีสานหรือสังคมไทยอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง นอกจากนี้ Phalangwan (2002, pp. 289 - 327) กล่าวว่ายุคครึ่งแรกของ “ลูกทุ่งอีสาน” เกิดจากการที่ชาวอีสานได้หลั่งไหลเข้ากรุงเทพมหานครจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สังคมชาวอีสานในกรุงเทพมหานครเป็นปึกแผ่นขึ้น โดยพื้นฐานจากความเป็นคนพื้นเพเดียวกัน มีความรู้สึกหวงหาอาลัยถิ่นเกิดเหมือน ๆ กัน และโยกโยกย้ายถิ่นวัฒนธรรมดั้งเดิมเหมือน ๆ กัน พลังความเป็นอีสานได้กลายเป็นพลังขับและเป็นปัจจัยที่เอื้อรองรับและอุ้มชูก่อให้เกิดเป็นเพลงลูกทุ่งมิติใหม่ที่มีรูปแบบ เนื้อหาและรับใช้ชีวิตคนพลัดบ้าน

เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งอีสานครอบคลุมการดำเนินชีวิตของชาวอีสานในทุกความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลง ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพลงลูกทุ่งอีสานได้บรรยายถึงความทุกข์ยาก ความแห้งแล้งของพื้นดิน อันเป็นสาเหตุให้ชาวอีสานต้องออกจากถิ่น การพลัดพรากจากคนที่รัก การดำเนินชีวิตครอบครัว การจากพ่อแม่ญาติพี่น้องและถิ่นเกิดเพื่อไปหางานทำยังถิ่นอื่น นักแต่งเพลงลูกทุ่งอีสานจึงได้นำเรื่องราวมาแต่งเป็นเพลงไว้อย่างมากมาย ซึ่งในปัจจุบันเพลงลูกทุ่งอีสานจะมีท่วงทำนอง จังหวะที่เร้าใจ มีภาษาอีสานปนอยู่ในเนื้อเพลง เนื้อหาสาระของเพลงกล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสาน ตลอดจนแนวความคิด วิธีการดำเนินชีวิตของชาวอีสานที่มีหลายลักษณะทั้งความสนุกสนาน ความอดอยาก ความรัก ความเดือดร้อน จึงส่งผลทำให้เพลงลูกทุ่งอีสานได้รับ

ความนิยมตลอดมา

มีงานวิจัยที่ศึกษาเพลงลูกทุ่งอีสานเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดในการดำเนินชีวิตของคนอีสาน ความเชื่อต่าง ๆ ปรากฏในงานวิจัยของ Rakphuean (2018), Khothpath (2017), Suphonl & Raphisaeng (2015), Lengsri (2014), Poomee (2012), Chaison (2010), Youkasem (2009), Atbamrung (2009), Wongyi (2009) และ Saenwoem (2007) เป็นการนำเพลงลูกทุ่งมาศึกษาภาพลักษณ์ผู้ชายและภาพลักษณ์ผู้หญิง การศึกษาอัตลักษณ์อีสาน การศึกษาเรื่องซู่ที่แสดงออกผ่านเพลงลูกทุ่ง การศึกษาความหมายทางสังคมในเพลงลูกทุ่งอีสานแนวสองแ่งสองงาม การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งด้านวิถีชีวิต และด้านแนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม

ดังนั้นการศึกษาแนวคิดเพลงลูกทุ่งอีสานจะสะท้อนมุมมองของผู้ประพันธ์จากการใช้ภาษาที่มีอำนาจในผลิตต่อกัยและนำมาซึ่งภาพแทนผิว - เมียที่แตกต่างและน่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง เพลงลูกทุ่งอีสานจึงทำให้เห็นว่าเป็นช่องทางสื่อสารในสังคม มีเนื้อหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกสร้างสรรค์ความหมายที่ต้องการสื่อออกไป จึงเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยจะนำเพลงไปศึกษาภาพแทนผิว - เมีย เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายและภาพแทนผิว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน ซึ่งภาพแทนที่ปรากฏจะสะท้อนถึงการผลิตซ้ำ การต่อกัยและเป็นตัวแทนของคนในสังคม อีกทั้งสะท้อนความคิดหรือมุมมองของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งที่ถูกกล่าวถึงโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษารูปภาพแทนผิว - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีวิจัยเอกสาร มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยได้สำรวจผลงานเพลงที่มีการเผยแพร่และการบันทึกไว้ในเว็บไซต์ โดยสำรวจจากเว็บไซต์ <https://www.google.com> เพื่อค้นหารายชื่อเว็บไซต์ที่รวบรวมผลงานเพลง จึงปรากฏรายชื่อเว็บไซต์ที่ใช้สำรวจผลงานเพลง ได้แก่ <http://music.site.in.th/music/#.XE604VUzblU> และ <https://xn--72c9bva0i.mee-model.com/>

1.2 การคัดเลือก โดยการนำเว็บไซต์ดังกล่าวมาสำรวจเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ชายและผู้หญิงที่เป็นไปในลักษณะผัว - เมีย โดยใช้คำค้น “ผัว” และ “เมีย” จึงปรากฏเพลงทั้งหมดจำนวน 393 เพลง จากนั้นจึงนำเพลงมาคัดเลือกเฉพาะเพลงลูกทุ่งอีสานเท่านั้น

1.3 จำนวนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ จากนั้นคัดเลือกเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผัว - เมีย จึงปรากฏเพลงที่จะใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด 150 เพลง

2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านวรรณกรรมประเภทเพลงจากเว็บไซต์ข้างต้นโดยการรวบรวมข้อมูลจากบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผัว - เมีย ที่มีการเผยแพร่ในช่วงปี.ศ. 2507 – 2560 ใช้คำค้น “ผัว” และ “เมีย” จึงปรากฏเพลงทั้งหมดจำนวน 393 เพลง จากนั้นนำเพลงที่สำรวจได้คัดเลือกเฉพาะเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีการบันทึกความครบถ้วนทางด้านเนื้อหา ผู้ประพันธ์ ผู้ขับร้องและพ.ศ. ที่เผยแพร่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

3.1 วิเคราะห์การสื่อความหมายของผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน เป็นกระบวนการสร้างความหมายโดยการนำสัญญาณต่าง ๆ มาตีความหมายในตัวบท การสื่อความหมายที่ปรากฏจะเป็นตัวหมาย (Signifier) คือการวิเคราะห์จากรูปของสัญญาณที่มองเห็นและรับรู้ได้ในเชิงกายภาพ ส่วนตัวหมายถึง (Signified) เป็นการวิเคราะห์จากบริบทหรือความหมายโดยตรงหรือความหมายโดยนัยที่ต้องการสื่อออกมาสิ่งเหล่านี้จะนำมาใช้เพื่อเป็นตัวหมายถึง จึงจะเกิดการประกอบสร้างความหมายและวิเคราะห์ความหมายโดยตรง (Denotation Meaning) และความหมายแฝง (Connotation Meaning) ซึ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการแสดงออกของผัว - เมีย การสร้างอัตลักษณ์ของผัว - เมีย ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์การสื่อความหมายออกเป็นการสื่อความหมายของผัวและการสื่อความหมายของเมีย

3.2 วิเคราะห์ภาพแทนของผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน โดยการวิเคราะห์ลักษณะภาพแทนผัว - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างความหมายจากตัวหมาย (Signifier) ไปยังตัวหมายถึง (Signified) จึงจะเกิดการประกอบสร้างความหมายและทำให้พบความหมายที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผัว - เมีย ตามกระบวนการปฏิสัมพันธ์ 4 องค์ประกอบทางวัฒนธรรมของ

Hall (1997) ซึ่งเป็นการตีความหมายตามกระบวนการเชื่อมโยงและการวิเคราะห์จากภาพของสังคมที่เกิดขึ้นจริงจากการสร้างความหมายของผู้ประพันธ์เพลง โดยการวิเคราะห์ภาพแทนจากตัวหมายถึงสื่อความหมายถึงผิว - เมียเท่านั้น และนำตัวหมายมาจำแนกตัวหมายถึง ตามประเด็นการวิเคราะห์ภาพแทนผิว - เมีย เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาพแทนการมีปฏิสัมพันธ์ทางเพศระหว่างผิว - เมีย ภาพแทนความรักของผิว - เมีย ภาพแทนการแสดงตัวตนของผิว - เมีย และภาพแทนการแสดงทัศนคติของสังคมที่มีต่อผิว - เมีย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ภาพแทนผิว - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานตามวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ข้อ ได้แก่ การสื่อความหมายของผิว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน และภาพแทนของผิว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์การสื่อความหมายของผิว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวหมายถึงสื่อความหมายถึงผิว - เมียและนำตัวหมายที่ปรากฏมาจำแนกตัวหมายถึง จึงนำมาจัดกลุ่มการสื่อความหมายโดยแบ่งออกเป็น 15 ประเภท ผลการวิจัยมีดังนี้

1.1 การสื่อความหมายของผิว - เมียที่ถูกประณาม พบจำนวน 9 ตัวหมาย ได้แก่ ผัวชั่ว, ชั่วปานหมา, เผา ชั่ว, หญิงชั่วโหด, โมรา, กากิ, นางกาลิ และนางมาร สื่อความหมายถึงการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ดี การทำผิดศีลธรรมและการมีชู้ ตัวอย่างเพลงผิวชั่วตอนแก่ และเพลงมกัผิวเขา

“ช่วยเจ็บใจหลายนอนหงายหัวใจอ่อนแป้ *ผิวชั่วตอนแก่ไปแต่แต*
นำผู้สาว เขาไป ไร้สอร์ทกกกอดคือจั่งเป็นบ่าว บัดยามช้อยเฒ่า เขาเอ็นช้อย
ว่าอี้แก่”

(Mueangchumphae, 2001)

“ฉันยอมหลวมตัวใครว่าชั่วรักผิวขาวบ้าน ทนอดกลั้นอยู่อย่างทรมาณ
ถูกประจานเมียน้อยก็ยิ่งคอยคุณ”

(Malakham, 2001)

1.2 การสื่อความหมายของผิว - เมียที่เป็นตัวสำรอง พบจำนวน 19 ตัวหมาย
ได้แก่ ตัวสำรอง, ผิวสำรอง, ผิวเพื่อเลือก, คู่ซอม, คนที่สอง, ผิวมือสอง, ผิวบุญธรรม, ผิว
น้อย, เมียน้อย, อนุภรรยา, บ้านน้อย, คนเป็นน้อย, เมียอะไหล่, เมียมือสอง, เมียสำรอง, ตัว
สำรอง, ขอเป็นรอง, เมียวางอันดับที่สอง และคนที่สอง เป็นการสื่อความหมายของการยอม
เป็นตัวเลือกสำหรับเพื่อเลือกซึ่งอาจจะถูกเลือกหรือไม่ถูกเลือกก็ได้ การเป็นตัวสำรองจึงถูก
แอบซ่อนไว้ไม่ให้สังคมได้รับรู้เพราะหากสังคมได้รับรู้จะถูกประณามว่าประพฤติปฏิบัติตน
ผิดศีลธรรม ตัวอย่างเพลงผิวมือสองและเพลงหลบเมียมาเลย

“ทั้งหัวใจอายมีแต่เจ้า เจ็บเหงาอายอาสาดูแลแทนเขา ถึงแม้เป็นแค่
ตัวสำรองคนที่สองรองจากเขา อ้ายกะยังฮักเจ้าคือเก่า”

(Dinphibun, 2016)

“ถ้าไม่เห็นหน้าขอยอมกินน้ำได้ศอก จะซ้ำจะชอกน้องก็ไม่ว่าอยากให้
มาหา บ่อย ๆ อยากให้นมาหาบ่อย ๆ ให้คนเป็นน้อยได้พลอยชื่นอร่า”

(Sukchok, 2011)

1.3 การสื่อความหมายของผิว - เมียที่ถูกเก็บซ่อนไว้เป็นความลับ พบจำนวน 13
ตัวหมาย ได้แก่ ผัวนอนอยู่ซ่อน, ผัวซ่อน, ผัวปลอม, เมียเก็บ, เมียบ่ได้แต่ง, เมียติด, เมีย
ซ่อน, คู่ซ่อนนอน, เมียซ่อนบ่อน กิ๊ก, ชู้, หญิงใหม่ และผู้หญิงคนใหม่ เป็นการสื่อความ
หมายถึงการแอบคบกันแบบหลบ ๆ ซ่อน ๆ ถูกปิดบังไม่ได้รับการเปิดเผยให้สังคมได้รับรู้
เพราะไม่ได้แต่งงานให้ถูกต้องตามประเพณี ตัวอย่างเพลงอยากลิ้มเมียเขาและเพลงน้ำตา
เมียน้อย

“บอกว่าบ่มีไฟ จนโตอายนี้หลงเชื่อ ฮักเปิดใจบ่เหลือ จังได้เห็นจังได้ฮู้
มีผิวซ่อนก่อนพี่ชาย ละจังหม่นเฮ็ดให้อ้าย ระทมทุกข์นอหงอยเหงา”

(Wisi, 2015)

“เมียเก็บเมียน้อยเมียเช่า ก้อย่าได้เหมาว่าเขานั้นไมติ เมียแต่งเมียน้อย
ทุกคน สู้ดอยมทนก็เพราะรักสามี”

(Phunlap, 1996)

1.4 การสื่อความหมายของผัว - เมียที่มีหลายคน พบจำนวน 14 ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ชายเจ้าชู้, หลายใจ, พญาขุนแผน, เฉ่าหัวงู, รักเร่, หลายเมีย, สองหญิงหนึ่งชาย, เมียสอง, เปลี่ยนกลืนเปลี่ยนคน อีกทีสองคน, หนึ่งหญิงสองชาย, ผัวสอง, หลายผัว และผู้หญิงหลายผัว การสื่อความหมายถึงการมีคู่ครองหรือคนเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการในลักษณะอาการมารัก ทั้งนี้จะมีตำแหน่งหนึ่งคนที่เป็นผัว - เมียถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนคนอื่น ๆ จะเป็นผัว - เมียเพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น ตัวอย่างเพลงรูปหล่อหลายเมียและเพลงผัวคนสุดท้าย

“รูปหล่อแต่หลายเมียขอเป็นแฟน อายท้ายสุดยังไหว รูปหล่อแต่
หลายใจ น้องยังรักใคร่เพราะถูกสเป็ค”

(Phunlap, 2003)

“อายก็ฮู้ว่าเจ้าหลายหลายผัวเสียตัวมาตั้งหลายเทื่อ อายก็ยังบ่เปื้อนแห่ง
ฮักเจ้าหลาย หากว่าใจของเจ้ามันคงอายสิฮักเจ้าฮอดมือตาย จงมันใจผัวคน
สุดท้ายเด้อหล่า”

(Chinwong, 2020)

1.5 การสื่อความหมายของผัว - เมียที่ดี พบจำนวน 15 ตัวอย่าง ได้แก่ หมั้นสาว, ขอมือแลง, มาสู่ขอ, ผัวฝรั่ง, ผัวแจ็ก, ผัวคนสุดท้าย, เมียดี, โฉมตรู, ยอดซิวา, ทูนหัว, บ่ผิดผี ผิดคอง, บ่ผิดฮีดผิดคอง, ศีลธรรม, ศีลข้อสาม และบาป เป็นการปฏิบัติตนตามธรรมเนียม ประเพณี การทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบครอบครัว รวมทั้งผัวที่เมียต้องการไขว่คว้าเพื่อเป็นปลายทางของการใช้ชีวิตครอบครัว ตัวอย่างเพลงวอนแม่หมั้นสาวและเพลงแค้นด้วยหรือน้อง

“แม่จ๋าแม่ไปหมั้นสาวให้ลูกที หัวใจลูกนี้เต็มทีแล้วแม่เอ๋ย กลัวหนุ่มบ้าน
ไกลจะมาแย่งน้องไปเซย รีบหน่อยเถอะนะแม่เอ๋ย อย่าเฉยเมยให้มันเสียเวลา”

(Malakham, 2015)

“แคร์หรือถ้าหากไม่ได้นั่งเก่ง หรือเที่ยวดูหนังฟังเพลงครั้นครนงเหล้า
เข้าบาร์ ที่มีเมียติดนอกจากนี้ไม่คิดไขว่คว้า ถึงกินผักจิ้มปลาร้า น้ำปลาคลุกข้าว
พอใจ”

(Phaksiri, 2001)

1.6 การสื่อความหมายของผิวที่หลอกหลวง พบจำนวน 6 ตัวอย่าง ได้แก่ หลอก
หลวง, ตัว, ต่อแหล, อ้อนออด, ปากหวาน และคารม การทำให้เมียหลงเชื่อเข้าใจผิด การ
ปิดบังความจริงไม่ให้อีกฝ่ายได้รับรู้เพราะหวังที่จะได้ตัวผู้หญิง รวมทั้งการใช้คำพูดที่น่าเชื่อ
ถือหรือพูดจาดีจึงทำให้ผู้หญิงหลงไหลและชื่นชอบ ตัวอย่างเพลงแท้ก็เมียเปลอของ
Bunpraphrom (2003)

“ตัวเก่งแทนอ้ายนอ แต่หลอต่อแหลแทนอ้ายแทนอ้าย บ่ได้อละ
บ่เชื่อดอกเด้อ”

(Bunpraphrom, 2003)

1.7 การสื่อความหมายของผิวที่ประพฤตินไม่เหมาะสม พบจำนวน 19 ตัวอย่าง
ได้แก่ บักเฒ่าหากินเหล้า, ผัวนั่งตอกเหล้า, กินแต่เหล้า, เจ้าต้มเบียร์, ลูกเขยเหล้าขาว,
ผัวคออ่อน, ผัวตุ๊กแก, ผัวบ่เร้าใจ, ลูกเขยอัปรีย์, ผัวป่า, ปล่อยทิม, ผัวลิหนี่, ผัวฉันทาย, ผัว
เฒ่ามักสาวชำน้อย, ผัวนอกใจ, นอกใจเมีย, อ้ายนอกใจ, ผัวเล่นไลน์ และเมียเปลอแล้วเจอ
กัน เป็นการสื่อความหมายถึงผิวที่ไม่ทำงานกินเหล้าหรือกินเบียร์เป็นประจำ ผิวที่ให้เมียหา
เลี้ยง ผัวที่มีรูปร่างหน้าตาไม่หล่อจึงไม่สร้างความดึงดูดใจให้กับเมีย ผัวที่มีเมียใหม่หรือมีชู้
จึงทอดทิ้งเมียไป รวมทั้งผิวที่ชอบเล่นไลน์ที่ ไม่ซื่อตรงต่อเมียและชอบสาววัยรุ่น ตัวอย่าง
เพลงบ่อ้วชี้เมาและเพลงซังผัวห้วง

“ค้ำมาแลงมา หย่างเลาะหาหมู่มากินเหล้า บ่เฮ็ดหยังเลยหน้อ...บักเฒ่า
หากินเหล้าแต่เข้าฮอดค้ำ ลูกโห่งแง เบ็งมันแนให้ข่อยจักค้ำ”

(Phuthai, 2016)

“ซังผัวเฒ่ามักสาวชำน้อย หลอยไปปานเฮาปู้ เจ้าซู้บ่ได้เลือกหน้า
ชวนเฮาเข้าวัดเข้าวา แต่พอลับตาอกลายห้วง”

(Sarakham, 2016)

1.8 การสื่อความหมายของผัวที่ใช้ความรุนแรง พบจำนวน 2 ตัวอย่าง ได้แก่ นักเลง และอันธพาล เป็นลักษณะการแสดงภาพผัวที่โหดร้ายและทำร้ายร่างกายเมีย โดยการเป็นนักเลงตบตีเมียและเป็นอันธพาลเตะก้านคอเมีย ซึ่งเป็นพฤติกรรมการทำร้ายเมียในเวลาที่ยินหล้าเมา ตัวอย่างเพลงลูกเขยหล้าขาวของ Roksalaeng (2016)

“ลูกเขยกินเหล้ากินแล้วเมาทุกวัน เมาทุบถั่วทุบจานเมาแล้วอันธพาล
เตะก้านคอเมียทุกวัน”

1.9 การสื่อความหมายของผัวที่คบเพศเดียวกัน พบว่ามีจำนวน 1 ตัวอย่าง ได้แก่ เกย์ สื่อความหมายถึงผัวที่เป็นผู้ชายแต่มีเมียเพื่อปกปิดสถานภาพของตนเองเอาไว้ เมื่ออยู่ในสถานที่ลับตาผู้คนจึงแสดงอาการออกมาในลักษณะสนใจเพศเดียวกัน ตัวอย่างเพลงผัวข้อยเป็นเมียเขาของ Tonkham (2011)

“จับได้ละคานั่ง คาเขา ชะ หม้อข้าวละก็ยังบั่นเปื้อน นหวดเหนิด
ขนหน้าแข็ง ก็โกนสั้น คบหาคะเหยข้างบ้านเป็นเพื่อน แต่ก่อนละไม่เคยเข้าครัว
แต่ก่อนละไม่เคยเข้าครัว นิ่งนั่งตำถั่วจนบ้านสะเทือน ถ้าบ่ละได้เห็นกับตา ถ้าบ่ละ
ได้เห็นกับตา บ่เชื่อดอกกะ ว่าผัวหนูลิเป็นเมียผัวเพื่อน”

1.10 การสื่อความหมายของเมียที่มีความทุกข์ทรมาน พบจำนวน 22 ตัวอย่าง ได้แก่ ระกำขำใน, ขำหนัก, ขำชอก, ความขำ ทรมาน, เจ็บปวดร้าว, ทนปวดร้าว, ซื่นซม, ทุกข์หนัก, มีทุกข์เหลือคือลูกคนเดียว, ฉันทิชิเคราะห์เหลือ, เมียเก่าเคราะห์หมอง, จมกอน้ำตา, นอนน้ำตาาร่วง, กินน้ำได้คอก, ทิ้งน้องให้อยู่หมองเก่า, ทิ้งไป, ป่า, อดทนสร้างเคียงคู่, เมียสู้ลำเค็ญ สู้อดยอมทน และคอย เป็นความทุกข์ของเมียที่เกิดจากการผิดหวังในความรัก การถูกทอดทิ้งให้ตรมใจ ความเจ็บปวดเพราะผัวไปมีผู้หญิงคนใหม่ การผิดหวังในความรัก จึงจำต้องแยกทาง ความเศร้าที่อยู่ในจิตใจจนต้องหักห้ามใจและอดทนกลั้นอารมณ์ไว้ และการอดทนในความรักผัวและรักครอบครัว ตัวอย่างเพลงตำแหน่งที่ไม่ต้องการและเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์

“พี่รู้หรือเปล่าน้องทนปวดร้าวดวงจิต นั่งนอนก็คิดถึงอดีต คืนวัน
ผ่านมา ครอบครัวเคยสุข ด้วยเรามีลูกผูกพันสัญญา”

(Sosiriwan, 2010)

“นอนคิดทบทวน ควรหรือที่เราทนเหงาทุกวัน นั่งแกร้วเหมือนแมว
เฝ้าบ้าน ทุกคืนวันนอนน้ำตาร่วง”

(Ratchatawan, 2015)

1.11 การสื่อความหมายของเมียบที่เป็นวัตถุทางเพศ พบจำนวน 4 ตัวหมาย ได้แก่ ของตาย, ตึกตา, ของน้อยของใหญ่ และดอกไม้ริมทาง สื่อความหมายถึงเมียบที่เป็นของเล่นไว้คลายความเหงา มีหน้าที่ปรนนิบัติผู้ให้มีความสุข เป็นสิ่งของที่ไม่มีชีวิตมีไว้เพื่อสนองอารมณ์ตนเองให้มีความสุข เมื่อได้ครอบครองอย่างสมใจแล้วก็จะทิ้งไป จึงเป็นวัตถุทางเพศที่ผู้ไว้สนองอารมณ์ทางเพศโดยที่ผู้ไม่ให้ความสำคัญ อีกทั้งยังสื่อความหมายถึงผู้หญิงที่ใจง่าย ต่ำต้อยด้อยคุณค่า ไม่ได้รับยกย่องเชิดชูและการไม่ให้เกียรติในสังคม ตัวอย่างเพลง ซังบัวเจ้าชู้ของ Bunpraphrom (2018)

“อยากให้โลกนี้มีชายใจเดียวสักเดียว เห็นใจหญิงบ้างอย่ามอง
แค่เห็นดอกไม้ริมทาง”

1.12 การสื่อความหมายของเมียบที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ พบจำนวน 4 ตัวหมาย ได้แก่ ลูกไก่, หมู, ปลาข่าง และก้างปลาข่าง สื่อความหมายถึงเมียบที่ถูกหลอกลวงได้อย่างง่ายดายเพราะรู้ไม่เท่าทันผู้ จึงตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้โดยไม่สามารถสู้ผู้ได้เลย ตัวอย่างเพลงเมียบมีหามมองของ Masiri (1998)

“เมียบยังมีแล้วที่อย่ามอง หัวใจน้องต้องระกำซ้ำใน เพียรมองมาคล้าย
อีกาเห็นลูกไก่ ชะเออ เออ เอย ชักยังไม่ไม่ได้การ”

1.13 การสื่อความหมายของเมียบที่ทำทนายต่อวัฒนธรรม พบจำนวน 21 ตัวหมาย ได้แก่ นอกใจ, ผู้พลอค่อยมาเจอ, หลอยผู้มาตัวอ้าย, มีผู้แล้วไม่ยอมบอก, มนุษย์เมียบ, เมียบจ่ม, เมียบดำ, ผู้แต่น้อย, หอบผู้หานี้, ยอมเสียตัว, ยอมเสียสาว, เอาผู้เพิ่นมา, รักผู้ชาวบ้าน, ผู้ไผ่กะช่าง, แอบมักผู้เขา, รักผู้เขา, มักผู้ชายที่เขามิเมียบ, เมียบซื้อหวย, ผิดศีลธรรม, ผิดฮีดผิดคอง และกฎหมายผิดข้อใด การสื่อความหมายของเมียบที่มีผู้ การไม่ซื้อตรงต่อความรัก เมียบที่สร้างความน่าเบื่อและน่ารำคาญ การยอมเป็นเมียบทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้แต่งงานให้ถูกต้อง การเอาผู้คนอื่นมาเป็นผู้ของตนเอง ซึ่งเป็นการกระทำผิด

โดยไม่คิดกลัวและทำทายเป็นต่อกฎหมาย ตัวอย่างเพลงรอมเมียพี่เผลอและเพลงพี่เผลอแล้วเจอกัน

“ยอมเสียสาวให้ไม่แคร์ใคร ทั้งที่รู้อยู่แก่ใจว่ามีเมียแล้ว ยังอุตสาห์ให้โอกาสแมว ซึมซมแล้วรสรักไม่จาง”

(Malakham, 2001)

“หรือว่าชาตินี้ เกิดมาเป็นแค่สำรอง ได้แต่เฝ้ามอง เฝ้ามองตั้งแต่ผิวเขา ใต้อโนสวรรค์ ยามใดสีได้เป็นของเรา แอบมักผิวเขานอนร้องให้ทุกวัน”

(Wonnanthamongkhon, 2015)

1.14 การสื่อความหมายของเมียที่สนองอารมณ์ชั่วครั้งชั่วคราว พบจำนวน 5 ตัวอย่าง ได้แก่ เมียกอกกลาง, หญิงกลางคืน, เมียเช่า, คู่ชอนกายรายวัน และผู้มีสาวให้ช่อม เป็นผู้หญิงที่ทำงานเป็นโสเภณีโดยทำหน้าที่สนองอารมณ์ผัว ประณินบัติเพื่อให้ความสุขเพียงแค่วะระเวลาจำกัดและได้ค่าตอบแทนเท่านั้น ตัวอย่างเพลงสาวคาเฟะระทมของ Phoncharoen (1998)

“สนใจแล้วก็ไปตีจาก เหมือนละครบางฉาก น้ำตาไหลพรากไม่ธรรมดา ผู้หญิงกลางคืนใช้จะชั่วทุกคนพี่จำอย่าได้เห็นเป็นตุ๊กตาบางคนก็มาด้วยความจำเป็น”

1.15 การสื่อความหมายของเมียที่มีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย พบจำนวน 8 ตัวอย่าง ได้แก่ เมียหลวง, แม่หลวง, เมียใหญ่, บ้านใหญ่, เมียแต่ง, ตัวจริง, เมียทางบ้าน และแม่ห่าน้อย สื่อความหมายถึงเมียที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเมียได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้อง ตัวอย่างเพลงน้ำตาเมียน้อยของ Phunlap (1996)

“ทางฝ่ายเมียหลวงเขาทวงสามีกลับไป เมียน้อยปวดใจไม่มีสิทธิ์ที่ทัดทาน เพราะว่าเป็นเมียน้อยแล้วแต่จะคิดสงสาร”

2. การวิเคราะห์ภาพแทนผิว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน

ผู้วิจัยนำกระบวนการปฏิสัมพันธ์ 4 องค์ประกอบทางวัฒนธรรมมาใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายลักษณะภาพแทนผิว - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 การมีปฏิสัมพันธ์ทางเพศระหว่างผิว - เมีย ผลการวิจัยมีดังนี้

2.1.1 ภาพแทนผิว - เมียที่มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศกับหลายคน ได้สะท้อนพฤติกรรมที่เป็น “ผู้ชาย - ผู้หญิงเจ้าชู้หลายใจ” โดยผิวได้สะท้อนให้เห็นว่าการมีคู่ครองหรือมีเมียคนเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการ ผิวจึงต้องการที่จะได้มาซึ่งการหาความสุขหรือความพึงพอใจที่ไม่ใช่ลักษณะการมองหาความรัก จึงปรากฏภาพแทนความเจ้าชู้หลายใจของผิวทั้งสองหญิงหนึ่งชาย เมียสองผิวหลายใจ หลายเมีย พญาขุนแผนและเฒ่าห้วง ส่วนเมียได้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของเมียที่รักสองคน หนึ่งหญิงสองชาย ผิวสอง หลายผิว และผู้หญิงหลายผิว ซึ่งเป็นภาพแทนเมียหนึ่งคนที่มีผิวสองคนโดยมีความรักให้ทั้งสองคน จึงยินยอมให้เกิดความสัมพันธ์เชิงคู่สาวขึ้น ภาพแทนเมียที่มีผิวหลายคนยังตอกย้ำการปฏิบัติตัวไม่ดีและไม่ถูกต้องตามศีลธรรม ตัวอย่างเพลงผู้หญิงหลายผิวของ Chamroen (2016)

“อดีตบ่ดีบ่งาม ถึกคนเขามองเลวทราม ใคร ๆ เขาก็ประณาม ว่าน้อง
 นั้นมีหลายผิวอายสิริบ่ได้บ่ บอคน้องมาซัวร์ ๆ ฮักคนที่มิหลายผิว อ้ายบ่กลัวคน
 เขานินทา ประวัติ้น้องมันบ่ดี น้องมีผิวมาหลายคน เจ็บเจียนตายซ้ำมาหลายหน
 บ่มีคนเข้าใจ”

2.1.2 ภาพแทนผิว - เมียที่เป็นตัวสำรอง ได้สะท้อนพฤติกรรมของการเป็น “ตัวสำรอง” โดยผิวได้สะท้อนการยอมเป็นผิวสำรอง ผิวเพื่อเลือก คนที่สอง คู่ซุ่มผิวบุญธรรมและผิวน้อย ซึ่งเป็นภาพแทนของการเป็นตัวสำรองที่ไม่ใช่ผิวตัวจริงที่ถูกต้องตามกฎหมาย การยอมรับที่จะเป็นตัวเลือกหนึ่งและจะถูกเลือกต่อเมื่อในเวลาที่มีความต้องการเท่านั้น และเมื่อไม่ต้องการก็จะไม่นึกถึง ส่วนเมียที่มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศกับผิวในลักษณะที่ยอมเป็นเมียน้อย อนุภรรยา บ้านน้อย คนเป็นน้อย เมียอะไหล่ เมียมือสอง เมียสำรองขอเป็นรอง เมียวางอันดับที่สอง และคนที่สอง ซึ่งผิวมีเมียไว้เพื่อเป็นตัวสำรองของเมียหลวง ผิวจึงต้องแอบซ่อนเมียน้อยไว้ไม่ให้สังคมได้รับรู้ เมียน้อยจึงตกอยู่ในสถานะเป็นรองเพราะ

หากสังคมได้รับรู้จะถูกประณามว่าประพฤติปฏิบัติตนผิดศีลธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการใช้คำเรียกเมียซึ่งไม่ใช่เมียที่ถูกต้องตามกฎหมายก็เพื่อลดทอนภาพเมียที่ติดลบในสังคมด้วยการใช้คำว่าบ้านน้อยและคนเป็นน้อยแทนคำว่าเมียน้อย ตัวอย่างเพลงเมียวางอันดับสองของ Phali (2014)

“ฮักอ้ายบ่จางแม่เป็นเมียวางอันดับที่สอง (เกริ่น) ละน้องนี้ครองคอยชาย ผู้สืบทอดโอ๊ยมาพ้อ บ่ได้เป็นเมียเขาได้ทนเหงาจบสองชายเอยเป็นเมียวางอันดับสอง ยอมเป็นรองเพราะฮักอ้าย ชายคนเท่ห้อย่าปล่อยวางได้ละชาย เอ๊ยยังคอยอ้าย ยอมตกเป็นรองเพราะอ้ายมองเขาดึกว่า ได้รับฉายาเมียวางอันดับที่สอง อยากเป็นที่หนึ่งแต่อ้ายนั้นให้เป็นรอง เขาได้ครอบครองแต่น้องจบหลอยคอยทางอยู่ห้องลำพังระหว่างรออ้ายโทรมา”

2.1.3 ภาพแทนผ้า - เมียที่ถูกเก็บซ่อนไว้เป็นความลับ ได้สะท้อนพฤติกรรมที่ถูก “ปกปิดเป็นความลับ” โดยผ้าถูกเก็บซ่อนไว้เป็นความลับในลักษณะ ผ้านอน อยู่ซ้อน ผัวซ้อน ผัวน้อย และผัวปลอม ซึ่งทำให้เห็นภาพแทนผ้าที่ไม่เปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ไม่ถูกต้องตามประเพณี เป็นบุคคลที่ต้องเก็บเป็นความลับ ห้ามเปิดเผย ผัวจึงต้องจำยอมให้เมียปิดบังเก็บซ่อนความเป็นผัวไว้ห้ามให้คนได้รับรู้ ถึงสถานะ ส่วนเมียได้ถูกเก็บซ่อนไว้เป็นความลับในลักษณะเป็นเมียเก็บ เมียซ้อน คู่ซ้อนเมีย เจ้าซ้อนบ่อน ชู้ กิ๊ก หลิงใหม่ ผู้หญิงคนใหม่ เมียติด และเมียบ่ได้แต่ง ซึ่งเป็นภาพแทนเมียที่ถูกซุกซ่อนหรือปิดบังไว้ไม่ให้ใครได้รับรู้ และตกอยู่ในสภาวะจำยอมเพื่อช่วยปกปิดความลับไม่ให้เมียหลวงได้รับรู้ เพราะได้มีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว รวมทั้งเป็นความสัมพันธ์แบบอยู่ก่อนแต่งจึงต้องถูกปิดบังเก็บซ่อนความเป็นเมียไว้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเพลงฮักคนเจ้าชู้ต้องอยู่ให้เป็นของ Kasetwisai (2016)

“บ่ได้เสียอ้ายแต่เพียงเสียใจ อุตลำที่ฝากชีวิตไว้ แต่อ้ายนอกใจไปเขาก็ กิ๊กกัซู้ ก็ฮู้แล้วต้องเจ็บเหงา ยังกดีทีหลังเป็นข่าว อ้ายมาให้กอดให้เจอ เบอร์ลัษทักอ้าย เฟสไลน์หวานมา อ้อนวอนให้อ้ายจบสา แต่น้ำตาบ่พอหยุดเธอจึงเป็นตัวจริงที่เจ็บและยอมเสมอ เผ้าภาวนาให้เธอ คนดีคนเดิมหวนคืน”

2.1.4 ภาพแทนเมียที่เป็นวัตถุทางเพศ ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศในลักษณะ “วัตถุทางเพศ” ที่ผู้มองเมียเป็นเพียงสิ่งไม่มีชีวิตและไม่สามารถพูดหรือบอกได้ โดยเป็นเพียงตุ๊กตา ของน้อยของใหญ่ และดอกไม้ริมทางที่สะท้อนภาพแทนเมียที่เป็นของเล่นเพื่อคลายความเหงา สนองอารมณ์ทางเพศโดยที่ผู้ไม่ให้ความสำคัญ เมื่อได้ครอบครองอย่างสนใจแล้วก็จะทิ้งไป เป็นวัตถุทางเพศที่มีหน้าที่ปรนนิบัติผู้ให้มีความสุขและดอกย้าความต่ำต้อยด้อยคุณค่า ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่ได้รับการยกย่องเชิดชู ไม่ให้เกียรติในสังคม และไม่ให้ความสำคัญ เมียจึงถูกมองว่าเป็นวัตถุทางเพศที่สนองอารมณ์ทางเพศทำให้ผู้มีความสุขเท่านั้น ตัวอย่างเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์ของ Ratchatawan (2015)

*“มองเหมือนฉันนั้นเป็นของตายไม่มีปากเสียงเป็นเพียงตุ๊กตามีลมหายใจ
คงคิดว่าเมื่อไหร่ก็ได้ใจเธอจึงไม่แคร์กัน ออกเอยบ้านใหญ่เหงาใจกายอยู่เพียงลำพัง
นอนรอแขนสอดกอดเดือนละครึ่ง ก็ยังเป็นได้แค่นอน นอนคิดทบทวน ควรหรือที่
เราทนเหงาทุกวัน นั่งแกร้วเหมือนแมวเฝ้าบ้าน ทุกคืนวันนอนน้ำตาร่วง”*

2.1.5. ภาพแทนเมียที่สนองอารมณ์ชั่วคราวชั่วคราว ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ในลักษณะ “การสนองอารมณ์ชั่วคราวชั่วคราว” โดยเป็นเมียกึ่งกลาง ผู้หญิงกลางคืน เมียเช่า ซ่อนกายรายวัน และสาวให้ข้อม เป็นภาพแทนเมียที่ทำหน้าที่สนองอารมณ์เพียงชั่วคราวชั่วคราว ทั้งนี้ได้หลีกเลี่ยงการใช้คำว่าโสเภณีเพื่อลดทอดภาพเมียที่ติดลบในสังคม จึงใช้คำว่าเมียกึ่งกลางแทน นอกจากนี้ยังสะท้อนภาพที่ผู้ใช้จ่ายทรัพย์สินของตนเองเพื่อให้ได้สิ่งนั้นมาสนองอารมณ์เพียงแคระยะเวลาจำกัด ซึ่งเป็นการตอกย้ำภาพแทนเมียที่มีไว้เพื่อสนองอารมณ์ผู้ชั่วคราวชั่วคราวอย่างชัดเจน ตัวอย่างเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์ของ Ratchatawan (2015)

*“ทั้ง ๆ ที่รู้เธอแอบมีคู่ซ่อนกายรายวันพาคนอื่นไปขึ้นสวรรค์ มองเหมือน
ฉันนั้นเป็นของตาย ไม่มีปากเสียง เป็นเพียงตุ๊กตามีลมหายใจ คงคิดว่าเมื่อไหร่ก็ได้
ใจเธอจึงไม่แคร์กัน ออกเอยบ้านใหญ่เหงาใจกายอยู่เพียงลำพัง นอนรอแขนสอด
กอดเดือนละครึ่ง ก็ยังเป็นได้แค่นอน นอนคิดทบทวน ควรหรือที่เราทนเหงาทุกวัน
นั่งแกร้วเหมือนแมวเฝ้าบ้าน ทุกคืนวันนอนน้ำตาร่วง”*

2.2 การแสดงความรักของผิว – เมีย ผลการวิจัยมีดังนี้

2.2.1 ภาพแทนผิวที่ลบลอกลง ได้สะท้อนพฤติกรรม “การลบลอกลง” เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักในลักษณะกระทำบ่อย ๆ เวียนไปเวียนมาหรือมาหาบ่อย ๆ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ การใช้คำพูดอ่อนน้อม ปากหวาน และคารม ซึ่งเป็นภาพแทนผิวที่แสดงอาการอโอเซาะ รบเร้า เว้าวอน หรือเข้าขี้เพื่อจะเอาใจผู้หญิงแต่แสดงถึงความไม่จริงใจ นอกจากนี้การพูดโกหก การพูดเรื่องไม่จริงเพื่อให้เมียหลงเชื่อจึงเป็นภาพแทนผิวที่มีลักษณะการพูดต่อแหลเพราะมีพฤติกรรมการโกหกจนทำให้เมียไม่เชื่อใจ ตัวอย่างเพลงแท้กซี่เมียผลอของ Bunpraphrom (2003)

“ความจริงที่น้องได้เจอ แท้กซี่มิเตอร์นั่นเด้อหลายใจ มีเมียแล้วอ้ายยังหมายลบลอกลง...แท้กซี่มิเตอร์นั่นเด้อหลายใจ มีเมียแล้วยังบว้าย มีเมียแล้วยังบว้าย มาหมายมามองตัวน้องให้ตรม หลงคารมแท้กซี่ ็อ้ยย่านบมีซ็อนซดแกงเด้อ เร้วปานไฟไปปานมิเตอร์ มิเตอร์อ้อยมิเตอร์มิเตอร์ เด้ออ้ายนายคารม ต้มไผแน พาไวไสเอย ต้มไผแน พาไวไสเอย ต้วสาวจนเคย แท้นออ้าย แท้นอ อ้าย”

2.2.2 ภาพแทนผิวที่คบเพศเดียวกัน ได้สะท้อนพฤติกรรม “การคบเพศเดียวกัน” โดยผิวมีลักษณะเป็นเกย์ซึ่งเป็นเพศชายนิยมรักเพศเดียวกัน ไม่ได้แสดงอาการชัดเจนว่าเป็นเกย์จะปกปิดภาพที่แท้จริงของตนเองเอาไว้ เมื่ออยู่ในสถานที่ลับตาผู้คนจึงแสดงอาการออกมาในลักษณะการสนใจเพศเดียวกัน

2.2.3 ภาพแทนเมียที่มีความทุกข์ทรมาน ได้สะท้อนภาพแทนความรักของเมียในลักษณะ “ความทุกข์ทรมาน” เพราะความรักทำให้เจ็บปวดและซ้ำซาก ซึ่งเป็นความตรมใจ ทุกข์ใจ ทรมาน และสิ้นขมที่เกิดขึ้นเพราะความรักโดยที่ผิวไม่ได้มาช่วยทำให้ความทุกข์นั้นเบาลงได้เลย เมียจึงต้องเจ็บซ้ำภายในจิตใจที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้ เป็นความทุกข์ทรมานใจอย่างหนัก จึงทำให้เมียต้องเศร้าหมอง เสียใจ และร้องไห้แบบจมกอน้ำตาและนอนน้ำตาาร่วง นอกจากนี้ยังถูกทิ้งแต่เมียก็ยังครองคอยต่อไปเพราะมันคงในความรักใช้ความอดทน ต่อสู้กับความลำเค็ญ ยอมทน และคอย ซึ่งได้สะท้อนภาพแทนเมียที่อดทน เป็นแม่บ้าน ดูแลครอบครัวและรอคอยความหวังโดยไม่เปลี่ยนใจ อีกทั้งยังตอกย้ำภาพแทนเมียที่รักเดียวใจเดียว ถึงแม้จะต้องใช้ความอดทนและรอคอยนานเพียงใด แต่การรอคอย

ก็ทำให้เมียพบเจอความทุกข์เช่นกัน ตัวอย่างเพลงหลบเมียมาเลยของ Sukchok (2011)

*“หลงรักเธอแล้วทูนหัว กล้า ๆ กลัว ๆ ถ้าไม่เห็นหน้า ขอยอมกินน้ำ
ใต้คอกจะขี้จะขอน้องก็ไม่ว่า”* อยากให้มาหาบ่อย ๆ อยากให้มาหาบ่อย ๆ ให้
คนเป็นน้อยได้พลอยชื่นอรุรา หลบเมียมาเลย หลบเมียมาเลยนะพี่หลบเมียมา
เลยนะ หลบเมียมาเลยนะพี่ อย่าลืมนะพี่ให้หลบเมียพี่มา”

2.3 การแสดงตัวตนของผัว - เมีย ผลการวิจัยมีดังนี้

2.3.1 ภาพแทนผัว - เมียที่ดี ได้สะท้อนภาพแทนการเป็น “ผัวที่ดีและเมียที่ดี” โดยผัวจะทำตามประเพณีด้วยการขอหมั้นสาว ขอมือแลกเปลี่ยนและมาสู่ขอ เป็นการประพฤติตนตามธรรมเนียมประเพณีที่แสดงให้เห็นว่าหมั้นหมายจะแต่งงานด้วย โดยการให้ผู้ใหญ่มาขอเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้รับรู้ ส่วนภาพแทนผัวฝรั่งและผัวเจ๊กเป็นภาพแทนผัวที่เชื่อว่าเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตตนเองและครอบครัวมีฐานะที่ดีขึ้น นอกจากนี้การใช้ชีวิตคู่แบบผัวเดียวเมียเดียวจะทำให้ชีวิตครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข ภาพแทนผัวคนสุดท้ายจึงเป็นผัวที่เมียอยากจะใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันตลอดไป ส่วนภาพเมียที่ดีในลักษณะการประพฤติตนเป็นเมียดีเป็นภาพแทนเมียที่มีบทบาทการเป็นเมียและการเป็นแม่บ้านที่ดี หรือการได้รับคำชื่นชมจากผัวโดยเรียกเมียว่าโฉมตรู ยอดชีวา และทูนหัว เป็นคำเรียกเมียที่แสดงการชื่นชมเมียของตนเองว่าสวยงามและเป็นคนที่รักที่สุด นอกจากนี้การไม่กระทำผิดผีผิดคอง ผิดฮีดผิดคอง ศีลธรรม ศีลข้อสาม และบาป ได้แสดงให้เห็นว่าเมียจะไม่กระทำในสิ่งที่ผิดผี ผิดธรรมเนียมประเพณี จะประพฤติตนเป็นคนดีงามทั้งทางกาย วาจาและใจ และละเว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งการรักใคร่กันทางประเวณี ตัวอย่างเพลงวอนแม่หมั้นสาวของ Malakhm (2015)

*“แม่จำแม่ไปหมั้นสาวให้ลูกที หัวใจลูกนี้เต็มที่แล้วแม่เอ๋ย กลัวหนุ่ม
บ้านไกลจะมาแย่งน้องไปเซย รีบหน่อยเถอะนะแม่เอ๋ย อย่าเฉยเมยให้มันเสียเวลา
ค่าน้ำนมแม่ที่ผมได้ดื่ม ลูกยังไม่เคยลืม ได้บวชตั้งหนึ่งพรรษาครองไตรจีวร
เดี๋ยวนี้ก็สึกออกมา อยากมีเมียแม่จำ หวังว่าแม่คงเห็นใจไปขอให้ ผมเออะ
ทนนอแม่”*

2.3.2 ภาพแทนผิว - เมียที่ประพฤติน่าไม่เหมาะสม ได้สะท้อนการ “ประพฤติน่าไม่เหมาะสม” โดยผู้มีพฤติกรรมในลักษณะบักเฒ่าหากินเหล้า ผู้นั่งตอกเหล้า มือโต๊ะกินแต่เหล้า เจ้าต้มเปียร์ ลูกเขยเหล้าขาว และผัวค้ออ่อน ตอกย้ำภาพแทนผิวที่กินเหล้า ไม่ทำงาน ไม่ช่วยเหลืองานในครอบครัวและเป็นภาระให้แก่เมีย ผัวที่ไม่ทำงานจะเรียกว่าผัวตุ๊กแกเพราะเมียทุกคนต้องการได้ผัวมาเป็นหัวหน้าครอบครัว สามารถเลี้ยงเมียและลูกได้ การกระทำของลูกเขยอัปรีดิ์และผัวเฒ่ามักสาวช้าน้อยที่แสดงการกระทำจัญไร เลวทรามและเจ้าชู้ก็เป็นผิวที่เมียไม่ต้องการให้เกิดขึ้นในครอบครัว รวมทั้งการทอดทิ้ง โดยผัวเจ้าป่าและปล่อยทิ้งเพราะผัวมองว่าเมียไม่มีค่าจึงทอดทิ้งไป จึงคิดนอกใจเมียและไม่ซื่อสัตย์ด้วยการมีชู้ อีกทั้งยังมีพฤติกรรมการเล่นไลน์ (Line) ที่แอบขออนการพูดคุยอีกฝ่ายหนึ่งไว้ก็แสดงให้เห็นถึงการนอกใจเหมือนกัน ส่วนภาพแทนเมียที่ประพฤติน่าไม่เหมาะสมในลักษณะเป็นมนุษย์เมีย เมียขี้จ้ม เมียดำ และเมียซื่อห่วย โดยเป็นเมียที่แต่งงานและใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันแล้ว แต่มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งการบ่น การด่า หรือการซื่อห่วย การแสดงตัวตนของภาพแทนเมียดังกล่าวนี้อาจทำให้เกิดความรำคาญ ความเครียดและทำให้ผัวไม่มีความสุข ตัวอย่างเพลงผัวซื่อเปียร์เมียซื่อห่วยของ Chuenchom (2001)

“อ้าว ห่านี้ เงินซื้อเกี้ยวซื้อเปียร์กินง่าย กินง่าย โอ้ยเด็นอ กินง่ายหาได้
 สู้มือเป็นหนี้บ่เขา ไต่ตอนเจ้า ใส่แก่งเส็งกัน *การพนันนอลละแมนห่วยเบอร์ คือเสี่ยง
 หามาซื้อ ไต่ได้คือ อาจารย์ไหนให้ไผว่าตัวไต่เขียนให้เลขเด่น เมียเอ๋ยเมีย
 ซื่อแต่เล่ห์บ่เว้น บ่เว้นบ่เห็นเจ้าว่าสิรวย คนชวยอย่ามาว่า มีแต่เมาอย่าว่าหลาย
 หาวนงมมาย กับเลขเบอร์เดี่ยวเจอดี”*

2.3.3 ภาพแทนผิวที่ใช้ความรุนแรง ได้สะท้อนภาพแทนผิวที่ใช้ “ความรุนแรง” ในลักษณะการเป็นนักเลงเป็นภาพแทนผิวที่ตบตีเมีย คล้ายกับอันธพาลที่ทำให้เห็นภาพแทนผิวที่ทำร้ายเมียในเวลาทีกินเหล้าเมา เมื่อใดที่ผัวกินเหล้าเมามาจะแสดงพฤติกรรมความโหดร้ายปรากฏออกมาให้เห็น โดยการทำร้าย ตบ ตี ตะเย็บ เป็นการใช้อำนาจความเป็นใหญ่รังแกเมียผู้ที่อ่อนแอกว่า ตัวอย่างเพลงเมียเขาบ่เอาดอกของ Wansi (2005)

“บ่ได้คึดชั่ว เพื่อหวังสิม่ัวเมียเขา แต่ว่าตัวเฮาก็เห็นว่าเจ้าถูกผัวข่มเหง ผู้ชายใจร้าย เมียสู้บ่ได้ข่านบ่เกรง *ตบเมียเสียจนได้เซง อวดนักเลงข่มเหงดีเมีย* บ่อยากเป็นชู้ย้อนอ้ายก็ฮู้ว่าเจ้ามีผัว แต่ผัวชั่ว ๆ นิสัยมันม่ัวกะด้อกะเดี้ยหึงบ่เข้าท่า เมียเหลียวเบ็งหมาก็สิเตะเมีย คึดไปหัวใจละเหยยเขาวาจ้งสิ่กเลงขี้หมา”

2.4 การแสดงทัศนคติของสังคมที่มีต่อผัว - เมีย ผลการวิจัยมีดังนี้

2.4.1 ภาพแทนผัว - เมียที่ถูกประณาม ได้สะท้อนภาพแทนการ “ถูกประณาม” โดยผัวจะถูกประณามในลักษณะผัวชั่ว และชั่วปานหมา เป็นการประณาม ผัวด้วยคำด่าเพราะมีพฤติกรรมไม่ดี ส่วนการนำผัวไปเผาเป็นลักษณะการทำให้หมดไป เอาผัวไปเผาจึงเป็นภาพแทนผัวที่เมียหมดความอดทนและไม่ต้องการแล้วจนสามารถเอาไปเผาได้ ส่วนภาพแทนเมียที่ถูกประณามในลักษณะเมียชั่วเป็นการแสดงพฤติกรรมที่กระทำ ผิดศีลธรรมโดยการรักผัวคนอื่นจึงทำให้ถูกสังคมประณามว่าชั่ว คล้ายกับคำว่าหญิงชั่วโฉด ซึ่งเป็นการกระทำที่เลว ชั่ว และร้ายกาจ นอกจากนี้คนในสังคมยังได้ประณามเมียด้วยการ ใช้คำว่า โมรา กากี นางกาลิ และนางมาร เป็นการตอกย้ำภาพแทนเมียที่นอกใจผัว มีผัวหลายคน มีความร้ายกาจ มีความชั่วร้าย รวมทั้งการใช้เป็นคำด่าเพื่อประณามเมียที่ประพฤติ ตนไม่เหมาะสม ตัวอย่างเพลงน้ำตาเมียน้อยของ Phunlap (1996)

“อย่าประณามว่าเมียน้อยไม่ดี งามสามดีไม่ดีให้บอกเซียว เมียน้อยคือ ส่วนเกินมาเกี่ยว เมียน้อยคือส่วนเกินมาเกี่ยว โปรคอย่าได้เหลียว ว่าเมียน้อยต้อง ทน ใครอยากเป็นก็เมียน้อยเกิดมา *อนุภรรยาถูกตราหน้าทุกคนว่าเป็นนางกาลิ* ขี้ป่น ว่าเป็นนางกาลิขี้ป่น ขออย่ามองคนถ้าเมียน้อยก็เมีย”

2.4.2 ภาพแทนเมียที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ ได้สะท้อนภาพแทนเมียที่ “ตกอยู่ ภายใต้อำนาจ” ในลักษณะที่เมียไม่มีทางสู้ผัวได้ ทั้งการถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อ การแสดงความน่ากลัวและความโหดร้ายที่สะท้อนให้เห็นว่าผัวมองเมียเป็นลูกไก่ หมู ปลาอย่าง และ ก้างปลาอย่าง การที่เมียถูกหลอกลวงได้อย่างง่ายดายทำให้เห็นความเก่งและความฉลาดของ ผัว ส่วนอีกมุมก็ตอกย้ำภาพแทนเมียที่รู้ไม่เท่าทันผัว ส่วนการแสดงความน่ากลัวและความ โหดร้ายได้ทำให้เห็นภาพแทนเมียที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจผัวโดยไม่สามารถสู้ได้เลย ตัวอย่าง

เพลงซังบ่าวเจ้าชู้ของ Bunpraphrom (2018)

“อยากให้โลกนี้มีชายใจเดียว ฮักเดียวใจเดียว เห็นใจหญิงบ้าง อยามอง
แค่เห็นดอกไม้ริมทาง แค่เป็นปลาย่างกรอบ ๆ ของชอบแมวเลย บ่อยากเชื้อใจ
ผู้ชายเจ้าชู้ ปากหวานนำดูเฝ้าบ่ขัดเงินว่าฮักแสมหลาย คิดฮอดเหลือเกินว่า
หลายตัวเพิ่นโอย่เป็นตาซัง”

2.4.3 ภาพแทนเมียที่ทำทายเป็นต่อวัฒนธรรม ได้สะท้อนภาพแทนเมียที่ “ทำทายเป็นต่อวัฒนธรรม” ในลักษณะการนอกใจ ผัวเปล่ค้อยมาเจอ หลอยผัวมาตัวอ้าย และมีผัวแล้วไม่ยอมบอก ซึ่งสะท้อนภาพแทนเมียที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อผัวด้วยการมีชู้ การแสดงพฤติกรรมที่มีผัวแต่น้อย หอบผ้าหนี ยอมเสียตัว และยอมเสียสาว ได้ทำให้เห็นวิถีชีวิตของชาวอีสานในลักษณะการแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย การร่วมประเวณี การเสียตัว การเสียความบริสุทธิ์ ซึ่งได้ต่อกัยภาพแทนเมียที่เป็นเบี้ยล่างของผัว การแอบรักผัวชาวบ้าน เอาผัวเพิ่นมาผัวไผ่กะช่าง แอบมักผัวเขา รักผัวเขา และมักผู้ชายที่เขาเมีย การเอาผัวคนอื่นมาเป็นผัวของตนเองเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ และยังต่อกัยการกระทำผิดโดยรู้ว่าผิดศีลธรรม ผิดฮึดผัดคอง และผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่สนใจและทำทายเป็นต่อวัฒนธรรมโดยไม่คิดกลัว ตัวอย่างเพลงตำแหน่งที่ไม่ต้องการของ Sosiriwan (2010)

“อุตสาวห์หอบผ้าหนีพ่อแม่มากับพี่ หวังร่วมชีวิตอยู่กับพี่ไปจนวันตาย
ต้องมาซ้าหนัก พี่หมดรักหมดความหวังโย แอบมีผู้หญิงคนใหม่ ตำแหน่งเมียใหญ่
โยนให้น้องมา พี่รู้หรือเปล่า น้องทนปวดร้าวดวงจิต นั่งนอนก็คิดถึงอดีต คืนวัน
ผ่านมา ครอบครัวยุคสุข ด้วยเรามีลูกผูกพันสัญญา วันนี้ไม่คิดเลยว่าจะพาเขา
มาหยามหน้าลูกเมีย”

2.4.4 ภาพแทนเมียที่แสดงสถานะถูกต้องตามกฎหมาย ได้สะท้อนภาพแทนเมียที่มี “สถานะถูกต้องตามกฎหมาย” ในลักษณะการเป็นเมียหลวง แม่หลวง เมียใหญ่ บ้านใหญ่ เป็นภาพแทนเมียที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเมียที่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้อง ซึ่งคล้ายกับการเป็นเมียแต่ง ตัวจริง และเมียทางบ้าน ซึ่งเป็นภาพแทนเมียที่ได้แต่งงานตามประเพณีการประกาศให้แก่สังคมได้รับรู้ว่าจะใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน ส่วนเมียที่มีลูกแล้วจะเรียกว่า

“แม่ทำน้อย” เป็นการเรียกเมียที่มีสถานภาพของความเป็นแม่ ตัวอย่างเพลงบ้านใหญ่ใฝ่
 ภูญแจของ Saraban (2001)

“ไม่มีเวลา มาหาเราเลย เจียบไปเฉย ๆ โธ่เอ๊ย อะไรงั้นนี่ เมื่อเริ่มต้น
 ใหม่อาทิตย์หนึ่งมาหลายที ต่างกับตอนนี่ ไม่มีเวลาให้เลย หรือทางบ้านใหญ่
เขาใฝ่ภูญแจคุมเข้ จริงแท้เห็นแต่ เพียงความเจียบเฉย ฝ้า้โทรศัพท์ รอรับไม่หมุน
 มาเลย เป็นไฉ่เอ๊ย เจียบเฉยไม่มีแม่ข้าว”

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาพแทนผัว - เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน โดยการวิเคราะห์
 การสื่อความหมายของผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน และการวิเคราะห์
 ภาพแทนผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล
 ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การสื่อความหมายของผัว - เมียที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน
 จากการวิเคราะห์ปรากฏการสื่อความหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การสื่อความหมายของ
 ผัวและการสื่อความหมายของเมีย ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความหมายโดยการนำสัญลักษณ์
 ต่าง ๆ มาตีความหมายในตัวบท พบว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานได้มีการนำเสนอการสื่อ
 ความหมายทั้งความหมายตรงและความหมายแฝง นำเสนอการสื่อความหมายของภาพแทน
 ผัว - เมียอย่างหลากหลายมุมมองได้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ให้
 สังคมได้รับรู้ ทั้งการสื่อความหมายของผัว - เมียที่ถูกประณาม การเป็นตัวสำรอง การถูก
 เก็บซ่อนไว้เป็นความลับ การมีผัว - เมียหลายคน การเป็นผัว - เมียที่ดี ผัวที่หลอกลวง
 ผัวที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ผัวที่ใช้ความรุนแรง ผัวที่คบเพศเดียวกัน เมียที่มีความทุกข์
 ทรมาน เมียที่เป็นวัตถุทางเพศ เมียที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ เมียที่ทำลายต่อวัฒนธรรม เมียที่
 สอนอารมณ์ชั่วครั้งชั่วคราว และเมียที่มีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย การสื่อความหมาย
 ดังกล่าวบางครั้งเป็นการขอความเป็นธรรมให้สังคมเข้าใจและเห็นใจในการกระทำของ
 ผัว - เมีย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีที่ผูกติดกับการประพฤติปฏิบัติตน
 ในระบบครอบครัว อีกทั้งวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานยังได้นำเสนอการสื่อความหมายของ

ผ้า - เมียที่ยอมเป็นตัวสำรองหรือการคบหลายคนที่ทำให้สังคมไม่ยอมรับในพฤติกรรมและการกระทำดังกล่าว

2. การวิเคราะห์ภาพแทนผ้า - เมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานได้ใช้ทฤษฎีภาพแทนของ Hall (1997) โดยการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวข้องกับเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผ้า - เมีย ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 - พ.ศ. 2560 จำนวน 150 เพลง มาเป็นตัวบทในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีปัจจัยหลาย ๆ อย่างของภาพแทนผ้า - เมียที่มีความสอดคล้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม โดยการยึดติดกับความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติตนตามกรอบของสังคมวัฒนธรรมที่กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางเพศ การแสดงความรัก การแสดงตัวตน และการแสดงทัศนคติของสังคมที่มีต่อผ้า - เมีย ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานจากการวิเคราะห์จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพลงลูกทุ่งอีสานได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบไม่สมหวังและการผิดหวังในความรักเป็นส่วนมาก ภาพแทนผ้า - เมียจึงถูกนำเสนอในลักษณะของโคกนาฏกรรมที่สร้างจุดเด่นของเพลง อีกทั้งการนำเสนอเพลงในรูปแบบวิดีโอประกอบเพลงซึ่งทำให้เห็นทั้งภาพได้ยินทั้งเสียง ยิ่งเป็นการตอกย้ำการกำหนดตัวตนและบทบาทให้ผ้า - เมียสามารถจดจำและนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะภาพแทนเมียที่งานวิจัยของ Nisayan et al. (2017, p. 36) ได้กล่าวว่าสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่ปลูกฝังในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ทำให้เห็นภาพลักษณะของผู้หญิงที่ถูกกำหนดคุณค่าของความเป็นเพศหญิงจากค่านิยมทางสังคมในฐานะแม่และเมีย จึงเป็นตัวแทนการสะท้อนความต้องการเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศที่นำเสนอให้เห็นถึงการตอกย้ำทัศนคติของผู้หญิงแบบใหม่ จึงปรากฏการแสดงพฤติกรรมของเมียหลายอย่างที่ไม่ปฏิบัติตนตามกรอบของสังคม ทั้งการปฏิสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายหลายคน เจ้าชู้หลายใจ การนอกใจ การมีผัวแต่น้อย หอบผ้าหนี ยอมเสียตัว และยอมเสียสาว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่กล้าท้าทายต่อสังคมวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เนื้อหาเพลงลูกทุ่งอีสานสิ่งที่ผู้วิจัยคาดหวังอยากให้ปรากฏคือภาพแทนความรักของผ้า - เมีย เพราะเป็นความรักพื้นฐานของความเป็นครอบครัว การใช้ชีวิตคู่ร่วมกันแบบผ้า - เมีย ต้องมีความรักความเข้าใจต่อกัน ผ้า - เมียคู่ใดที่มีรักแท้มั่นคงย่อมทำให้ครอบครัวมีความมั่นคงและถาวร การวิเคราะห์เพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผ้า - เมียได้ทำให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของเพลงที่ซ่อนเนื้อความได้อย่างตามอันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคม สะท้อนบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

และธรรมเนียมประเพณี การทำผิดศีลธรรมทั้งการเป็นกิ๊ก เป็นชู้ การแย่งผัวและแย่งเมีย ซึ่งผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความหมายที่เกิดขึ้นจริงของผัว - เมียในลักษณะต่าง ๆ ภาพแทนที่ปรากฏจึงสะท้อนให้เห็นว่าเพลงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตเป็นอย่างมากทำให้คนในสังคมเชื่อและปฏิบัติตาม ผู้วิจัยจึงคาดหวังให้ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีเนื้อหาที่ดี มีคำร้องที่เหมาะสม ไม่ผิดศีลธรรม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผัวและเมียเป็นคนดีในสังคม รวมทั้งการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับผัว - เมียสามารถนำทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาช่วยในการวิเคราะห์ก็ได้ เพราะการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจะช่วยให้เข้าใจตัวบทที่สะท้อนสังคมและวัฒนธรรมได้กว้างมากยิ่งขึ้น

References

- Atbamrung, W. (2009). *wikhro phap sathon sangkhom nai phleng lukthung thi khaprong doi phi sadoet* (In Thai) [Analyze the social reflection in country songs sung by Phi Sadoet] (Master's thesis). Naresuan University, Phitsanulok.
- Bunpraphrom, E. (2003). *Thaeksi mia phloe* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Chin ma laeo cha 1. Bangkok: Mattoe thep Chamkat.
- Bunpraphrom, E. (2018). *Sang bao chaochu* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Chin ma laeo cha chut thi 1 sang bao chaochu. Bangkok: Chi-em em kraem mi Chamkat.
- Chaengsawang, S. (2007). *Phleng hiphop kap khwam pen phuying* (In Thai) [Hip hop and femininity] (Master's thesis). Thammasat University, Bangkok.
- Chinwong, S. (2020). *Phua khon sutthai* [Recorded by Nok Phongsakon]. On TB Entertainment. Pen nueng.

- Chaison, T. (2010). **phaplak phuchai thi sathon nai phleng lukthung isan (phoso 2545 – 2551** (In Thai) [The male image reflected in the Isan country song (2002-2008)] (Master's thesis). Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Chamroen, K. (2016). *Phuying lai phua* [Recorded by La nongnamkham]. Bangkok: Ban on phleng rekkho Chamkat.
- Chomdong, O. & Phiayura, O. (2014). *Phet withi lae sangkhom thai nai wannakam phleng lukthung* (In Thai) [Sexuality, Thai Society and Thai Folk Songs]. **Journal of Graduate Studies Review**, 3 (2), 77–98.
- Chuenchom, S. (2001). *Phua sue bia mia sue huai* [Recorded by Photchana Thawon – Rotchana Sarakham]. On Phuyaiban mia di. Bangkok: Mattoe thep Chamkat.
- Dinphibun, S. (2016). *Phua muesong* [Recorded by Siangphin Dinphibun]. Udon thani: In di ili rekkho.
- Hall, S. (1997). **Representation: Cultural Representations and Signifying Practices**. London: Sage Publications.
- Jansodsai, P. (2011). **Botbat thang sangkhom khong sattri nai botphleng lukthung thai** (In Thai) [Woman Social Roles in Thai Folk Songs]. (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai.
- Kaensombat, C. (2016). *Phleng lukthung molam : chak phleng phuenban isan phrae krachai khaosu* (In Thai) [LukThung-Molam : Northeastern Folk Songs Spreading into Capital Society]. **Journal of the way human society**, 4 (1), 153-173.
- Kasetwisai, S. (2016). *Hak khon chaochu tong yu hai pen* [Recorded by Phon Aphiradi]. Mahasarakham: Sao noi phet ban phaeng Chamkat.
- khlaiphuk, S. (2015). **Phap khwam pen phuying nai lakhon thorathat thai rawang pi phoso 2556-2557** (In Thai) [The image of femininity in Thai television dramas between 2013-2014] (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok.

- Khothpath, K. (2017). **Konlawithi thang phasa lae khwammai thang sangkhom nai phleng lukthung isan naeo songngae songngam** (In Thai) [Language Strategy and Its Social Meaning towards the Equivocality in E-san Folk Songs] (Master's thesis). Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Khuajaroen, P. (2014). **“mia noi” Phap sattri chai khop thi sue phan phleng lukthung** (In Thai) [Mistress: The Representation of Marginal Women Through Thai Folk Songs]. (Master's thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen.
- Lengsri, K. (2014). **Attalak isan nai phleng lukthung khong phai phongsathon** (In Thai) [Isan Identities in Phai Phongsathorn's Luk-thungSongs] (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai.
- Malakham, C. (2001). *Mak phua khao* [Recorded by Siriphon Amphaiphong]. On Ruam hit klonrak ruam samai 2. Bangkok: Kraemmi klo Chamkat.
- Malakham, C. (2001). *Ro mia phi phloe* [Recorded by Chaloeophon Malakham]. On Khunnai mue thue. Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Malakham, C. (2015). *Won mae man sao* [Recorded by Chaloeophon Malakham]. On Chaloeophon hit don chai. Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Masiri, K. (1998). *Mia mi ham mong* [Recorded by Kanchana Masiri]. On Mia mi ham mong. Bangkok: Fo es satudi-o chamkat.
- Mueangchumphae, N. (2005). *Phua chua ton kae* [Recorded by Nongmai Mueangchumphae]. On Chip num khamen. Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Nakkongkom, S. (2013). **Phap thaen sattri nai nawaniyai irotik khong nakkhian chai thai** (In Thai) [Representations of Thai women in Thai male writer's erotic Novels]. (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai.

- Nisayan, J., Boonyarasri, R. & Suebthep, V. (2017). *kan nam sanoe thatsana khati kiaokap kan pen phuying baep mai nai khongsang chai pen yai thi prakot phan nawaniyai rueang dao napha khong thom yan ti* (In Thai) [Attitudes towards New Age Women in a Male Dominated Structure as Appeared in “Daonapha,” a Thommayanti Novel]. **Wiwitwannasan Journal of Language and Culture**, 1 (3), 35–52.
- Phaksiri, S. (2001). *Khae duai rue nong* [Recorded by Mai phiromphon]. On Ro rak tai ton kradon. Bangkok: Kraemmi klo Chamkat.
- Phalangwan, W. (2002). **Isankhadi chut lukthung isan** (In Thai) [Northeastern case Isan country folk set]. Bangkok: Ruean panya.
- Phali, B. (2014). *Mia wang andap song* [Recorded by Phon Aphiradi]. Mahasarakham: Sao noi phet ban phaeng Chamkat.
- Phoncharoen, K. (1998). *Sao kha fe rathom* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Phu ni sam. Bangkok: Mattoe thep Chamkat.
- Phumyim, W. (2007). **Phapthaen khong chai rakruamphet nai wannakamthai phoso 2544-2548** (In Thai) [Representation of male homosexuals in Thai literary works (2001-2005)] (Master’s thesis). Kasetsart University, Bangkok.
- Phunlap, C. (1996). *Namta mia noi* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Rak son rak. Bangkok: Mattoe thep Chamkat.
- Phunlap, C. (2003). *Rup lo lai mia* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Molam sa on 8. Bangkok: Mattoe thep Chamkat.
- Phuthai, R. (2016). *Buea phua khimao* [Recorded by Renu Phuthai]. On Nam chop phua. BKP Music.
- Poomee, A. (2012). **Kansueksa phaplak sattri nai botphleng thai sakon : korani sueksa botphleng thi khaprong doi thanaphon waekprayun** (In Thai) [The images of thai women in popular songs : a case study of Thanaporn Wagprayoon]. (Master’s thesis). Silpakom University, Bangkok.

- Posri, J. (2014). **Kan namsanoe phapthaen khong rakruamphet chai nai phleng lukthung lae molam** (In Thai) [The Representation of Male Homosexuals in Folk Songs]. (Master's thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen.
- Rakphuean, M. (2018). **Attalak phasathai thin isan nai phleng lukthung isan rawang pi phoso 2541 - 2553** (In Thai) [Identity of Dialects in Northeastern Thailand in Country Song between 1998-2010]. (Doctor of Philosophy thesis). Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Ratchatawan, P. (2015). *Mia luang thuang sit* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Mia luang thuang sit. Bangkok: A Es Chamkat (Mahachon).
- Roksalaeng. (2016). *Lukkhoei lao khao* [Recorded by Rok salaeng]. Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Saenwoem, R. (2007). **naeokhit thang sangkhom lae watthanatham nai botphleng lukthung khong sala khunnawut** (In Thai) [Social and cultural perspectives in the country songs written by sala khoonawut] (Master's thesis). Loei Rajabhat University, Loei.
- Saharat, P. (2013). *Mia sam rong* [Recorded by Buaphan Thangso]. On Sing koen don kotlai. Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Saiyarot, A. (2015). **Mano-upalak khwam pen isan nai botphleng lukthung isan ruam samai** (In Thai) [Conceptual Metaphor of Isanness in the North Eastern Contemporary Folksongs] (Master's thesis). Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Saraban, P. (2001). *Ban yai sai kunchae* [Recorded by Siriphon Amphaiphong]. On Sang khon chaidam. Bangkok: Kraemmi klo Chamkat.
- Sarakham, T. (2016). *Sang phua hua ngu* [Recorded by Dokrak Duangmala]. On Sang phua hua ngu. Bangkok: A sayam Chamkat.

- Sirattanasombun, C. (2010). **Yoeraman mong ying thai : phapthaen ying thai nai ngan khian yoeraman ruamsamai** (In Thai) [Thai women in German eyes: the representation of Thai women in contemporary German writings] (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.
- Sosiriwan. (2010). *Tamnaeng thi mai tongkan* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Chintara khrop khrueng chut thi 5 fak kham khothot. Bangkok: A sayam Chamkat.
- Srinok, S. (2010). **Khvamchuea lae patchai thi mi itthiphon to khvamchuea rueang bun lae bap nai botphleng lukthung isan khong khru phleng lukthung isan ruam samai** (In Thai) [The Beliefs and Factors Influencing The Belief in Puñña and Pâpa Contents of the North Eastern Contemporary Thai Country Songs] (Doctoral dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Bangkok.
- Sukchok, C. (2011). *Lop mia ma loei* [Recorded by Suda Silamduan]. On Ruam 24 phleng dang thisut. Bangkok: Khwoliti Rekkho Chamkat.
- Suphonl, W. & Raphisaeng, U (2015). **Choo : Discourse through Folk songs**. Faculty of Humanities and Social Sciences: Rambhai Barni Rajabhat University.
- Tonkham, A. (2011). *Phua khoi pen mia khao* [Recorded by Chintara Phunlap]. On Chinta ra khrop khrueng chut kho chai chan khuen. Bangkok: A sayam Chamkat.
- Tularak, U. (2010). *Phapthaen phuying nai wannakam baeprian lao chan matthayomsueksa pithi 3 rueang "khon ngam"* (In Thai) [A representation of woman in Laos literary text, grade 3, "khon ngam"]. **Journal of Humanities and Social Sciences**, 27 (3), 27–33.

- Wansi, P. (2005). *Mia khao bo ao dok* [Recorded by Phonchai Wansi].
On Mia khao bo ao dok. Bangkok: A sayam Chamkat.
- Wisi, S. (2015). *Yak luem mia khao* [Recorded by Sichan Wisi].
Bangkok: Thop lai miosik Chamkat.
- Wongyi, C. (2009). **Botphleng lukthung phoso 2537- phoso 2547 :
sueksa phapsathon lae botbat nathi thang sangkhom lae
watthanatham** (In Thai) [Thai country songs (1994-2004) : a study
of the social and culture roles and functions]. (Master's thesis).
Kasetsart University, Bangkok.
- Wonnanthamongkhon, S. (2015). *Phua phloe laeo choe kan* [Recorded by
Buaphan Thangso]. On Khu ek lam sing. Bangkok: Thop lai miosik
Chamkat.
- Youkasem, P. (2009). **kan plianplaeng thang watthanatham thai thi
sathon nai phleng lukthung dan withichiwit khong khon thai**
(In Thai) [The changes of culture reflecting in the lyric of Thai
country songs]. (Master's thesis). Kasetsart University, Bangkok.
- Yuenyao, S. (2017). *kan prakop sang khwam pen isan nai phapphayon
korani sueksa thai ban doe si ri* (In Thai) [Isan Construction on
the Film : A case Study of “Thai Ban The Series”]. **Wiwitwannasan
Journal of Language and Culture**, 1 (2), 77–98.